

Nr 7.

Ankom till riksdagens kansli den 13 april 1929 kl. 1 e. m.

Andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande. nr 7, i anledning av väckt motion om återgivande genom s. k. rundradio av andra kammarens förhandlingar.

Uti en inom andra kammaren av herr *Västberg* väckt, till utskottet hänvisad motion, nr 99, har på anförda skäl hemställts, att andra kammaren för sin del måtte medgiva, att kungl. telegrafstyrelsen finge i kammarens plenisal upp-sätta anordningar, som möjliggjorde återgivande genom s. k. rundradio av kammarens förhandlingar, ävensom uppdraga åt kammarens presidium att bestämma, när och under vilka former sådan radiosändning finge äga rum.

Över motionen har utskottet inhämtat yttrande från A.-B. Radiotjänst, som i skrivelse den 12 mars 1929 anfört följande.

Ehuru rundradiering av riksdagsdebatter på grund av sakens natur borde och måste bli-
A.-B. Radio-
tjänst.
va undantagsfall samt ehuru endast erfarenheten kunde utvisa, i vad mån rundradiering kunde bidra till att ge lyssnarna en mera levande bild av riksdagsförhandlingarna än vad som nu kunde erhållas genom dagspressen, vore bolaget dock av den uppfattningen, att rundradiering av vissa delar av andra kammarens förhandlingar sannolikt komme att utgöra ett både intresseväckande och i många avseenden nyttigt inslag i programmen, och hade därför intet att erinra mot motionens syfte. Enligt vad bolaget hos kungl. telegrafstyrelsen förvissat sig om, torde icke heller tekniska svårigheter möta för en god radioutsändning av en riksdagsdebatt, detta givetvis under förutsättning, att vederbörande talare vid sin placering o. dyl. toge vissa hänsyn till mikrofonanordningarna, vilka för övrigt ej behövde placeras så, att de på något sätt verkade störande.

Bolaget utginge givetvis från att andra kammarens presidium komme att taga skälig hänsyn till bolagets övriga uppgifter samt i förekommande fall taga i anspråk den erfarenhet på rundradioområdet, som under de gångna åren samlats inom bolaget. Vidare tillåte sig bolaget påpeka, att endast en kam-mare i sänder kunde rundradieras, vilket borde beaktas, då det ju icke vore uteslutet, att första kammaren i sinom tid gäve sitt presidium samma befo-genhet som motionären ville ge åt andra kammarens presidium.

Då det torde vara nödvändigt att, innan någon rundradiering av detta slag komme till stånd, noggrant utpröva mikrofonplaceringen o. dyl. samt företaga en del försök, vilka lämpligen ej kunde ske under pågående riksdagstid, torde rundradiering ej böra förekomma tidigare än från och med riksdagen 1930.

Utskottet.

Enligt motionärens uppfattning skulle en rundradiering av riksdagens förhandlingar verksamt bidra till ökad politisk upplysning och höjd politisk kultur. Denna åsikt kan utskottet emellertid icke dela, svårigheter av rent praktisk och teknisk natur torde lägga hinder i vägen för ett utsändande genom rundradio av diskussionen i sin helhet vid någon mera betydande riksdagsdebatt. Såsom ett exempel härpå kan lämpligen erinras om att remissdebatten vid årets riksdag pågick under cirka 12 timmar. Att bereda allmänheten tillfälle att avlyssna en sådan debatt i sin helhet kan väl näppeligen sättas i fråga; och att rundradiera endast en del därav skulle lätt kunnat bibringa åhörarna en skev uppfattning om debattens innehåll och förlopp. Och likväl har en remissdebatt av motionären framhållits såsom speciellt lämpad för rundradiering.

De ovan antydda svårigheterna bleve ännu större i den händelse, att, efter det rundradio införts i andra kammaren, jämväl första kammaren beslöte om motsvarande utsändande av dess förhandlingar, enär helt naturligt radioprogrammet endast kan reserveras för en kammare i sänder.

Det synes utskottet också sannolikt, att förhandlingarnas utsändande genom rundradio komme att förrycka deras karaktär såtillvida, att vetenskapen om att tala till hundratusentals svenska män och kvinnor skulle starkt påverka vederbörande riksdagstalare till allvarlig skada för riksdagsförhandlingarnas obestridda huvuduppgift att utgöra sakliga rådslag mellan svenska folkets valda representanter.

Då utskottet, som av det anförda framgår, ej känt sig övertygat om att en rundradiering av andra kammarens förhandlingar skulle lända till någon verklig fördel utan fasthellre håller för troligt, att den på ett mindre lyckligt sätt komme att inverka på dessas karaktär, hemställes,

att herr Västbergs ifrågavarande motion, nr 99, icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 11 april 1929.

På utskottets vägnar:

HARALD LAURIN.

Närvarande: herrar *Laurin, Schött, Nygren, Hansson* i Trollhättan, *Hilding, Västberg, Johansson* i Fårekulla, *Norsell, Eurén, Hällgren*.

Reservation

av herrar *Laurin, Hansson* i Trollhättan, *Västberg, Norsell* och *Hällgren*, vilka ansett, att utlåtandet borde hava haft följande lydelse:

Det med motionen ifråga avsedda önskemålet är icke nytt för utskottet. Redan vid 1925 års riksdag hade utskottet att, efter förslag av herrar *Oskar Hagman, Eliel Löfgren* och *Rydén* taga ställning till frågan om medgivande för kungl. telegrafstyrelsen att vid särskilda tillfällen få radiera andra kammarens förhandlingar. Andra kammaren avböjde emellertid dessa förslag.

Förhållandena äro emellertid numera knappast jämförliga med de för fyra år sedan rådande. Under den tid, som därefter förflutit, måste rundradion erkännas hava undergått en sådan utveckling, buren och delvis föranledd av ett starkt ökat intresse hos den lyssnande allmänheten, att man numera borde kunna biträda motionens syfte. Bland lyckade experiment i den riktning, varom här är fråga, kan lämpligen erinras om återgivandet av det trontal, varmed nu pågående riksdag inleddes och som torde hava tillvunnit sig odelat intresse från allmänhetens sida. Utskottet håller ock före, att det blott kan bliva tal om ett experiment för utrönande av huruvida några mera definitiva anordningar för riksdagsdebatters återgivande böra för framtiden vidtagas på grundval av de sålunda vunna erfarenheterna samt huruvida återgivandet över huvud taget visat sig motiveras av tillräckligt intresse från allmänhetens sida för att motivera dylika åtgärder.

Beträffande sättet för ifrågavarande försöks närmare utformning ansluter sig utskottet till vad motionären och A.-B. Radiotjänst i sådant avseende anfört. Några närmare direktiv i detta hänseende torde icke erfordras vid sidan av den överenskommelse, som kan komma att träffas mellan andra kammarens presidium och vederbörande, som närmast bär ansvaret för de tekniska anordningarna.

Med stöd av det anförda hemställer utskottet därför,

att andra kammaren måtte, med bifall till herr *Västbergs* ifrågavarande motion, medgiva, att kungl. telegrafstyrelsen må i andra kammarens plenisal uppsätta anordningar, som möjliggöra återgivande genom s. k. rundradio av kammarens förhandlingar, ävensom uppdraga åt kammarens presidium att bestämma, när och under vilka former sådan radioutsändning må äga rum.
